

El futur de l'agricultura esdevé moneda de canvi polític a Brussel·les

JORDI PLAY

El 40% del pressupost de la UE es destina actualment a subsidis agraris. Els petits pagesos queden força desprotegits, mentre grans explotacions s'embutxaquen grans quantitats.

Aquesta setmana la UE reprèn el debat sobre les subvencions agràries, que enfronta dues concepcions de la política agrària, però també d'Europa. Liberalisme o proteccionisme, per a un sector que s'emporta més del 40% del pressupost comunitari. Mentrestant, l'estat espanyol no sembla gaire disposat a donar la cara pels nostres agricultors a Brussel·les.

El combat es lliura entre el proteccionisme que encapçala França, que propugna de mantenir les ajudes al sector agrari i potenciar la producció europea, i el liberalisme britànic, que vol desinflar la caixa de la PAC per destinar-la a la recerca i a la investigació. Hi ha en joc 55.000 milions d'euros anuals, és a dir, una mica més del 40% del pressupost de la UE. A l'estat espanyol, les ajudes que es reparteixen

entre 900.000 beneficiaris van des dels 100 euros que perceben les explotacions agràries petites fins als 2,7 milions que ha rebut el complex agrícola de la família Mora Figueroa, de Sevilla. Però les dades sobre qui rep les subvencions no són gaire clares. A l'estat espanyol, només Catalunya, Andalusia i Castella - la Manxa fan pública una llista de beneficiaris. I, pel que fa als altres estats, segons la Fundació Farmsubsidy -que

recopila les dades que divulguen alguns països sobre les subvencions que reben els agricultors-, Àustria i Grècia oculten les dades, mentre que Dinamarca, Eslovènia, Suècia i els Països Baixos són absolutament transparents.

Tots els sindicats agraris europeus posen el crit al cel per l'amenaça latent de perdre les ajudes. I alguns dirigents polítics han recollit aquest crit perquè realment creuen en el futur de l'agricultura, o simplement per interessos electoralistes, vist que el pes del sector primari encara és considerable a molts territoris. El president francès, Nicolas Sarkozy, es deixa la pell, i una bona dosi de demagògia, a Brussel·les contra les tesis del britànic Gordon Brown. L'estat espanyol no sembla gaire predisposat a donar la cara pels agricultors a Brussel·les, i no ha entrat a fons en un debat que fa anys que dura sobre la conveniència o no de posar fi a l'agricultura aparentment subvencionada.

Des de la darrera reforma de la política agrària comuna (PAC), el 2003, fins avui el context ha canviat. L'augment del preu de la llet i els cereals és indicador que potser la PAC no la va encertar del tot quan va imposar quotes de producció per animar els europeus a produir menys, perquè els consumidors han acabat pagant preus més elevats a conseqüència de la simple aplicació de la llei de l'oferta i la demanda. El setembre passat un litre de llet costava 77 cèntims de mitjana; la setmana passada no hi havia marques per sota d'un euro.

La posició de França és clara: "Tal com és avui, la PAC no pot respondre als desafiaments a partir de 2013", assegura Nicolas Sarkozy, que confia que durant la presidència de torn de la UE el segon semestre de l'any vinent podrà reconduir la política agrària europea cap al seu terreny. El primer gran opositor és el Regne Unit, que vol posar fi a les subvencions agràries i destinar el pressupost a investigació

Els estats de la UE es troben dividits en dos blocs: els partidaris de l'eliminació de les ajudes agràries i els qui s'hi aferren.

i desenvolupament. Per contra, Itàlia, l'estat espanyol i Portugal figuren al costat de Sarkozy en l'intent de bastir proteccions aranzelàries contra aquells productes que entren a Europa "sense cap consideració per l'ecologia ni la seguretat sanitària".

Distribuir més bé, no pas eliminar. El punt de partida del debat en què es troba immersa la UE comença el 18 de desembre de 2005, quan els 149 estats membres de l'Organització Mundial del Comerç van arribar a l'acord d'aturar els subsidis a l'exportació de productes agrícoles el 2013. Paral·lelament, Brussel·les es planteja la conveniència de reduir els quantiosos fons destinats a la PAC. Però, intencions a banda, cal preguntar-se si Europa es troba preparada per a abandonar la política proteccionista agrària.

La Comissió Europea vol convèncer els estats membres que cal limitar de manera gradual les ajudes a les grans explotacions. Proposa com a exemple il·lustratiu la possibilitat d'una reducció

del 10% a partir dels 100.000 euros de fons comunitaris l'any. Aquesta idea apareix al document que aquesta setmana ha presentat la Comissió sobre la revisió de la PAC, que es durà a terme l'any vinent. En tot cas, fins al maig de 2008 no es presentarà cap proposta legislativa en aquest sentit. El document recull la voluntat de la Comissió de reduir els pagaments als grans productors, però amb un procediment diferent del que es va plantejar el 2003, quan es va reformar la PAC. Aleshores es va proposar que la UE deixés de donar ajudes agrícoles a partir dels 300.000 euros anuals, mentre que ara es pretén fer una reducció gradual. Però de moment, com insisteixen fonts de la Comissió, només són idees i no sentències en ferm, fins que no hi hagi un acord dels estats membres i un debat a fons.

Aquest organisme europeu assegura que els estats no hi perdran diners, perquè passaran "de les mans dels grans terratinents al pressupost per al desenvolupament rural de cada país". És, doncs, una distribució més òptima de

les subvencions, no pas una supressió. Si la proposta de la Comissió prosperés, els països més afectats en serien França, Alemanya i el Regne Unit, precisament els estats que presenten més batalla a Brussel·les per aturar aquest pla i que intenten aconseguir el suport de la resta d'estats. En aquest context, el vessant econòmic és important, però encara ho són més els acords polítics i la satisfacció d'interessos i aliances en un marc macropolític més ampli.

Per una altra banda, els estats en via de desenvolupament i les ONG defensen la prioritat d'accés al mercat per als països menys desenvolupats, la sobirania alimentària i un comerç just com a condicions necessàries per a reformar la PAC.

Però les possibilitats de ser escoltats són mínimes, perquè els vells estats semblen prou allunyats d'una veritable reflexió sobre el futur de l'agricultura i la pagesia en un món globalitzat i on el preu barat passa per damunt de la qualitat.

Gemma Aguilera